

УДК 316.330

Лахманюк М. – ст.гр.БМ-21

Тернопільський державний технічний університет імені Пулюя

СОЦІАЛЬНІ ПОЗИЦІЇ ПІДПРИЄМЦІВ ЯК СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ

Науковий керівник: ст.викладач Сівчук П.І.

Сьогодні в Україні особа підприємця викликає неоднозначні міркування та оцінки: від возвеличення до настороженості і насмішок. І тут немає нічого дивного, адже з моменту зародження підприємства взагалі як соціально-економічного явища, з ним фактично пов'язують усі негативні явища і процеси, які відбуваються в економічній сфері суспільства. В цьому плані є не тільки цікавим економічний, але й соціальний портрет підприємства.

Економісти, як правило, визначають підприємство достатньо знеособлено - як функцію, необхідну для успішного економічного розвитку, ніби створення нового підприємства, здійснення інновацій чи несення ризику. На противагу функціональному підходу соціологи використовують структурний підхід, виділяючи підприємців як соціальний прошарок. До цього прошарку зазвичай відносять засновників та керівників нових недержавних господарських структур, самостійних робітників-індивідуалів. Сам прошарок дуже неоднорідний. До цієї групи можна віднести директора приватизованого промислового крупного підприємства, керівника дрібної промислової контори, голову управління крупного банку і головного лікаря медичного кооперативу. Принципові відмінності між групами підприємців пов'язані з масштабами і сферою господарювання, його технічним та організаційним рівнем, походженням капіталу.

Господарські та статусні позиції більшості підприємців характеризуються значною нестабільністю. В економічному плані – це борги і життя в очікуванні кращого майбутнього, великий розрив між очікуваними і реальними доходами. Психологічно – це залежність від великої кількості зовнішніх факторів. Навіть успіх не знімає усіх суперечностей. Підприємець постійно відчуває тиск, а то і відчутну ворожість зі сторони як традиційних, так і нових інститутів.

В традиційних суспільствах підприємництво фактично ніколи не відносилось до престижних занять. В сучасних індустріальних суспільствах становище змінюється, але бізнес як сфера занять вибирається частіше всього не за мотивами престижності.

В сучасній Україні сфера бізнесу постійно і не безпідставно піддається дуже критичним оцінкам як зі сторони громадської думки, так і зі сторони спеціальних інститутів. Причиною всього такого критичного спрямування є сумнівне походження накопичених капіталів, спекулятивний характер діяльності, надвисока рентабельність при мінімальній заробітній платі найманих працівників, нормативно-правова неврегульованість сфери життєдіяльності, велика кількість зловживань і порушень. Цілком закономірно, що крупні підприємці в Україні, нагромадивши великі фінансові та економічні ресурси, відчуваючи достатньо негативне до себе ставлення, не дуже поспішають розвивати свій бізнес на Батьківщині, а фінансують комерційні проекти за кордоном, утримують капітали в іноземних банківських установах, купляють нерухомість в інших державах.

Таким чином, становлення підприємства, як соціальної групи в Україні, проходить складний та суперечливий початковий етап, і на цьому шляху ще буде багато складних процесів.